

گرمی دور هم بودن

معصومه خیرآبادی

زنانی را به آن‌ها ارائه می‌کند که با سخت‌کوشی توانسته‌اند در زمینه‌های متفاوت علمی پیشرو باشند، بلکه برای پسران نیز آموزنده است.

قهرمانان این کتاب به زمان‌ها و مکان‌های متفاوتی، از مصر باستان و چین گرفته تا لهستان، انگلستان، ایتالیا، آلمان و ایالات متحده آمریکا تعلق داشته‌اند. یکی از زنان غرورآفرین این کتاب متعلق به کشور عزیزمان ایران است: **مریم میرزاخانی** ریاضیدان بزرگی که در نسخه ترجمه شده، تصویر او روی جلد کتاب آمده است.

ذکر فعالیت‌ها و دستاوردهای قهرمانان در حاشیه کتاب همراه با تصویر، به جذابیت و انتقال مطلب کمک کرده است. از آنجا که نویسنده، تصویرگری کتاب را نیز شخصاً انجام داده، بین تصویرها و متن هماهنگی بیشتری ایجاد شده است. علاوه بر نمایه و واژه‌نامه توصیفی که دسترسی به اطلاعات کلیدی را برای مخاطبان آسان ساخته، ارائه تصویربرداری برخی مفاهیم، همچون جدول زمانی، وسایل آزمایشگاه و آمار حضور زنان در علوم به صورت نمودارهای گویا نیز تأثیرگذاری کتاب بر ذهن مخاطبان را بیشتر کرده است. نویسنده در پایان کتاب، به معرفی منابع پرداخته و نوجوانان علاقه‌مند را به مطالعه تشویق کرده است. از این کتاب ترجمه‌ای سلیس و روان به عمل آمده که نقطه قوت نسخه فارسی آن به شمار می‌آید. از نکات قابل توجه کتاب، نقل جمله‌هایی از قهرمانان است که روایات و باورهای آن‌ها را توصیف می‌کند: «باید باور کرد/ زنان همانند مردان‌اند/ آیا متقاعد نشده‌اید که دختران هم می‌توانند قهرمان باشند؟» این شعر را **وان جنائی**، منجم، شاعر و ریاضی‌دان چینی سروده است.

خواندن کتاب «زنان در علم» از دو جنبه برای دانش‌آموزان اهمیت دارد: آشنا کردن آن‌ها با شخصیت‌های تأثیرگذار علمی و از آن مهم‌تر، ایجاد اعتمادبه‌نفس و خودباوری در دختران.

چند دانشمند برجسته زن در رشته‌هایی مانند علوم تجربی، ریاضی، پزشکی یا مهندسی داریم؟ سهم زنان در پیشبرد علم چقدر است؟ کتاب «زنان در علم» به این پرسش‌ها پاسخ داده است. این کتاب به زندگی‌نامه و آثار ۵۰ زن پیشگام در رشته‌های گوناگون علوم پرداخته است. بیشتر ما **ماری کوری** را به‌عنوان فیزیکدان و شیمی‌دان زن می‌شناسیم و درباره زندگی او اطلاعاتی داریم. اما درباره دوست او **هرتا آیرتون** یا زنان دیگری همچون **لیز مایتنز**، **امی نوتر**، **الیس بال**، **گرتی کری** و **ماریا گوپرت مایر** که در همان زمینه‌های علمی تأثیرگذار بوده‌اند، چیز زیادی نمی‌دانیم. مطالعه این کتاب به دانش‌آموزان اطلاعات جالبی درباره زنان بزرگ و گمنام ارائه می‌کند که از زمان‌های بسیار دور تا دوران معاصر بر تاریخ علم تأثیر گذاشته‌اند.

مقدمه کتاب به مشکلاتی اشاره می‌کند که زنان دانشمند برای پیشبرد هدف‌های خود با آن‌ها مواجه بوده‌اند؛ مشکلاتی که ریشه در کج‌اندیشی‌ها و تبعیض‌ها داشته‌اند. **مری آنینگ** با فقر دست و پنجه نرم کرده و طبق اعتراف مجله بریتانیایی «تاریخ علم»، بزرگ‌ترین فسیل‌شناسی شده که دنیا به خود دیده است. با وجود این، به دلیل زن بودن، اجازه انتشار نوشته‌هایش را نداشته و مقالاتش را با نام مستعار چاپ می‌کرده است. **الیزابت بلکول** را نیز از کلاس کالبدشناسی اخراج کردند و به **هرتا آیرتون** اجازه سخنرانی در انجمن سلطنتی داده نشد. برخی از این زنان، همچون هدی لامار علم را بر شهرت سینمایی ترجیح دادند و برخی همچون ماری کوری، در این راه جان خود را فدا کردند.

این زنان جسور در راه علم خطر کردند و بر مشکلات پیروز شدند. خلاقیت، پشتکار و عشق به دانستن بزرگ‌ترین ابزارهایی بوده‌اند که آن‌ها در اختیار داشته‌اند. خواندن این کتاب نه تنها برای دختران نوجوان الهام‌بخش است و نمونه‌های ملموسی از

زنان در علم

مؤلف: راشل ایگنوتوفسکی

مترجم: ماندانا فرهادیان

ناشر: انتشارات فاطمی (کتاب طوطی)

چاپ اول: ۱۳۹۷